

CSIKI LAPOK

Feladás kiadó: Ösv. VÁKÁR LAJOSNÉ	Előfizetési ár:		Nyilvántartási költségek díja soronként 1 Pengő Készítők nem adnak vissza. Hirdetési díjak a legolcsóbbban számítanak. Kiadóhivatal: Csikszerecs, Apaí Mihály-uca 15 sz.	Feladás szerkesztő RÉSZEGH GYÓZÓ
	Égész évre . . . Pengő 6.— Félévre . . . . . 3.—	Negyedévre . Pengő 150 Példányonkénti ára 12 fillér		

Boldog új esztendőt...

Irta:

Dr. Ábrahám Ambrus
egyetemi ny. r. tanár.

A Mindenható Isten, aki virággal hinti tele a hegyoldalokat hó alá hajtja a halódó faleveleket, aki elindította az életet s kimérte határát a múlt időnek, ismét élénkbe állított egy esztendőt, egy titokzatos talányt, melynek januusi arca előtt agyunkat megüli a gond s jövőbe néző lelkünkben szörnyű kérdések özöne támad.

Vajjon mit hoz nekünk, jót e vagy rosszat? Vajjon felemel-e avagy a földre teper. Vajjon adja-e megérnünk a végét, vagy utlevelet tartogat nekünk, mely a földi hazából örökre elvezet? Kérdések, amelyek elől nem menekül sem a nagy, sem pedig a kicsiny, amelyek felvetődnek az előtt is, aki szegény s amelyeket nem tud elűzni magától az sem, aki gazdag.

Vajjon győze majd végleg a veretlen magyar ökör és megtalálja-e a helyes utat a tisztán látó, fontolgató elme? Lesz-e mindig magyar, aki tud parancsolni és lesz-e mindig magyar, aki a parancsot szívvél teljesíti? Akar-e és tud-e harolni, küzdeni és nélkülözni a magyar azért, hogy magyar legyen a nyelve, magyar legyen a fegyvere s független szabad magyar hazában magyar legyen a kenyere!

Mai napig sokan és sokszor demagogiának, idejét múlt fölösleges szónokolásnak, szükségtelen hazapuffogatásnak mondják, ha valaki szabadságról és függetlenségről beszél. Pedig éppen a lassan mulni kezdő magyar tragédiák igazolták be, hogy mily balgatag, mily megfontolatlan és mily együgyű az ilyen beszéd. Éppen a magyar népre rarakott átkos trianoni bíncs mutatta meg mindennél ragyogóbban, hogy a mindennapi fehér kenyérnél, a téli hidege ellen védő melegnél s sötétséget eloszlató esti és reggeli világosságnál vannak nevesebb értékek, vannak égetőbb szükségletek, vannak apró pénzzel meg nem fizethető kincsek és vannak követelmények, amelyek nélkül magyar ember nem tud és nem is akar élni. Ilyen lelki szükséglet és semmiféle kényelemmel és semmiféle pénzzel meg nem fizethető érték az önállóság, a szabadság, a magyar nyelv édes zenéje s a független, szabad magyar haza, amely nélkül lehet mindentünk és még sincs semmink, amelyben hiányozhat sok minden és mégis megvan mindentünk.

Most, amikor a magyar honvéd fagyos haza hulló piros vércseppei új élet hajnalát félik, amikor világnézetek, elvek, fajok, nemzetek és égitörzsek rettenetes harcukat vívják, engem is sokszor el fog a mardosó kérdés és szívembe vágnak a szavak, a mikor letbe kergették a legnagyobb magyart: ha én édes hazám vajjon mi lesz veled: Agyam-ban egymásba ütköző gondolatok heves viharai arabolnak s magános óráimban előttem iszedődtél a jövő. És ilyenkor megszólal bennem az irás: bizzál fiam, a te hited meggyógyít téged — és én tovább hiszek...

Hiszek rendületlenül és hiszek megalkuvás nélkül. Hiszek hazám, fajtám és nemzetem elhivatottságában s hiszek a szebb, a jobb, a boldogabb magyar jövőben. Hiszek abban, hogy történiék bármi és jöjjön bármi, minket erről a földről letörölni nem fog soha senki és semmi. És most az új esztendő küszöbén, új világ hajnalhasadásakor ezt a törhetetlen kiprúgathatatlan hitet szeretném bele kiáltani, belecsépegtetni, beleépíteni minden igaz magyar lélekbe. Ezzel a kiirthatatlan élő és éltető, nagy tettekkel lelkesítő és képesítő hittel sze-

retnek odaállni minden magyar testvérem elé és szeretnék a szemébe nézni, szeretném a kezét megszorítani s szívből azt mondani: boldog új esztendőt...

Ide s tova másfél esztendeje annak, hogy Erdély keleti részének a a Székelyföldnek a hazatérésekor előadást tartottam, amelynek az volt a címe: Miért kaptuk vissza Erdélyt? ... A felvetett kérdésre akkor nagy általánosságban azt feleltem, hogy azért, mert hittük. Előadásom később egész terjedelmében újságban is megjelent, mire a kávéházi asztalnál egy öreg nyugdíjas ur többek között ezt mondta nekem: olvastam a cikkedet, szép volt és sok tekintetben magam is egyet értek veled, de nézetem szerint hiába való lett volna minden hit, ha nem lett volna mögötte az idegen fegyver...

Tévedsz kedves barátom — volt rá a válaszom, mert, ha nem lett volna hit, hiába való lett volna az idegen fegyver. Ha az alatt a huszonkét esztendő alatt, míg a trianoni hóhérok torkunkon tartották a kötelet a határon túl a magyar családok ajkáról eltűnt volna a magyar szó édes-szép zengése, ha a husos fazakak és a zsiroz bödönök mellett a magyar ember lelkéből kivesszék volna a megnem alkuvó hit, hogy egyszer majd Trianon rabjai előtt is teljes bizonyossággal megnyílik a börtönajtó, ha az öreg székely ember és minden bizó magyar nem azzal a hittel járta volna az ősi rögtöt, hogy ő talán nem, de a fia bizonyosan megéri a szabadulás óráját, mondom hiába lett volna az idegen fegyver.

Ha egy két hitvány koncleső, fajárlótól eltekintve minden székely ember nem hitt volna abban, hogy egyszer biztosan szétreped a börtön, melybe minden kihallgatás nélkül lelketlen kufárok belezártak három millió ártatlan magyart, ha a Kárpátok koszoruján belől minden magyar reudihetetlenül nem hitt volna abban és nem vallotta volna azt, hogy ez a föld a miénk a vér jogán, miénk a mult jogan és miénk az elpusztíthatatlan szent igazság jogan és ha minden magyar ember itt és túl a magyar vérbe vágott határokon nem dolgozott volna érte, akkor jöhetett volna bármilyen hatalmi támogatás, nem lett volna magyar hadsereg, amely birtokba tudta volna venni az elrabolt ősi földet és nem lett volna magyar szív, amely a visszatérő testvért könnyes zokogással ölelje keblére.

Ezt a kemény, kiirthatatlan magyar hitet hirdetem az új év küszöbén s ezt szeretném belelopní minden fajtát és hazáját szerető magyar lelkébe. Szeretném ha ott élne minden magyar ember lelkében határon innen és határon túl a hit, melyet huszonkét esztendőn keresztül magam sem adtam fel soha, amelyet vallottam mindig itthon és külföldön s hirdetem fennen szóval, amelyet szíveben hordott a Felvidéknek, Erdélynek és Bacsának minden igaz magyarja s törletlenül hozott ide haza az édesanya szerető keblére...

A világtörténelem még sohasem kezdett olyan új esztendőt, mint amilyenbe most lépünk. Szörnyűség, pusztulás s haláltusáknak hosszú láncolata tekint belőle felénk, de nincs kétség az iránt, hogy lesz benne öröm s a fájdalmas sebekre gyógyulást osztogató balszam. Kezdetén megrámege a szívünk, lépéseinkre baklyót rak a felelem, de mégis elindulunk. Vezérünk a hit s a vele együtt munkálkodó remény. Hit a Mindenható Istenben, aki az idők vérviza arjában sem hagyta el soha benne bizó népet, hit a magunk,

fajunk, nemzetünk elhivatottságában és hit abban, hogy ha viharban, ha vérben, ha vészben, ha titáni küzdelemben, de megyünk előre a csúhoz — az ezeréves szépséges hazához — a független, szabad Nagymagyarországhoz...

Város fejlesztés.

Gazdasági életünk verkeringése a városokban és községekben a közforgalmi utakon bizonyodik le.

Tehát, hogy a vérkeringés egészséges legyen a közforgalmu utakat úgy kell megállapítani, hogy a fejlődésre lehetőséget biztosítsanak. Argondolt terv nélkül sem város, sem község fejlesztés nem lehetséges, mert az alkalmilag létesített összefüggéstelen zengugos utak a fejlődés során helyrehozhatatlan károkat okoznak, mert közlekedést nem biztosítanak és a beépítési lehetőséget gátolják.

Tehát elsősorban a főforgalmi utakat, még a beépítés megkezdése előtt a közlekedési és terepviszonyok figyelembevételével úgy kell megállapítani, hogy beépítésre alkalmas telektömbök kihasználhatók legyenek és vonalvezetése határozott irányos legyen.

A városok és községek körül levő mezőgazdasági művelés alatt levő területek magántulajdont kepeznek, tehát ezek megváltása a rendszerint csak kisajátítási eljárással a városrendezési terv jóváhagyása után lehetséges, tehát jóváhagyott terv nélkül még részletekben sem lehet várost fejleszteni. Nem szükséges tehát a városrendezést nagy költséget igénylő területmegváltással rövid időn belül végrehajtani, azonban a lehetőséget biztosítani kell arra, hogy a részletekből idővel egy tervszerinti összefüggő városi gazdaságilag és építészeti szempontjából kedvezően kihasználható rendszer alakulhasson ki.

Az 1937. évi VI. t. c. és annak alapján kiadott rendeletek kötelezik a városokat és nagyobb községeket, hogy városrendezési tervet készítsenek, azért szükséges lenne a városvezetőségének előkészülni arra az időre, mikor a gazdasági élet helyreáll és lehetőség nyílik arra, hogy a város nagyobb keretben bontakozhassék ki.

Az általános terv elkészítéséhez egyelőre a kataszteri térkép nyújthatna alapot, melyre a megtalálható alappontok figyelembevételével a beépítetlen területeket dombzati viszonyai a városi mérnöki hivatal által leendő felvétel alapján berajzolhatók lennének és a jelenlegi tulajdonjogi állapot rögzíthető lenne. Az általános elrendezésű térképen a létesítendő középületek elhelyezése és új utcák megtervezhetők a területek kisajátítására engedély és a költségek fedezetére állami kölcsön lenne biztosítható, amely a telekértékesítésnél visszatérülne úgy, hogy a város egy kisebb alaptömb biztosításával a további folyamatos fejlődést biztosítani tudná.

Lássák tehát a városi konzulok, hogy az országépítés munkájából a ráncosó részt vállalniuk kell, mert azt megköveteli a jövőbetekintő újabb ezredéves ország.

Csikszerecs, 1941. évi december hó 31. én.

Pergő levelek között...

... Én is megírtam a múlt éveken, A kerti uon miatha a mult sétálna, H. I. kán, csendesesen szembe áll velem.

... Csakott szemekkel egy régi ószben járok, F. I. kán a lelkem most is egyre-ujra, Pergő levelek el-elhaló zenéje, ... S az ősi szél a multat visszafújja.

Balázsyné Haas Olga.

Emlékezünk a madéfalvi páston...

Ahogy állunk itt a madéfalvi széles nagy mezőben, roszk nések a Hargita felső részén. Itt boronganak a roszk erők a madéfalvi nagy mező felett. Vén erők borítják az őriás kőhegyet, a az erőkben a csezd lakik, meg saakenyük, amelyeknek őseit saakelyhussal lakatta jól egykor Mária Terézia királynő lelketlen generálisa: Sikovics.

Emléktő jelől ant a helyet, ahol sokaság ártatlan saakelyt lelketlenül halálra koncoltak osztrák rogek.

Emléktő jelől, de ha nem jelölne is, akkor se volna el saakelyk szivéből ennek a gyáros helynek smomora emléke. Őreg évszázadok ballaghatnak el a Hargita alatt, hullathatják a feledés avarját sok mindenne, de Madéfalva emléket nem tudja belepni feledés. Sántelen emlékeiben marad az ártatlanul kioltott vér, amely elfolyt a nagy saakely temetőn, a madéfalvi páston...

Állunk a emlékeztünk a régi időkről.

Aktor a nagy mosohaany; Mária Terézia volt a királynő. — 1763 őzén elrendelte, hogy a saakelyeket batároroszdokba kell táborozni a tábornokai megkészték a sorozást Gyergyóban.

Őt még csak ment valahogy a katonasállítás, de mitor Csikba értek a sorozó urak, nem akadt jelentkező. Mert a csiklak a sorozó osztrák csapatok elől bevették magukat a vén Hargitába s bűszntek ottan, hogy inkább kivándorolnák Moldovába, de még se lezettek a császár katoái.

Tal volt már akkor, nagy erős töltőd.

1764 ha fordult az emetendő.

Kiut dideregtek a Hargita havas erdőiben saegény saakely embereh. Érezték, fástak, de viselték a kínt és halálrassántan mendogatták: Még se lezünk a császár katoái!

Aktor a hosszu és lelketlen osztrák katonasurak, élőkön ama f-keteemléti Sikovics generálissal, pokoli tervet emeltek ki. A saakely jónári hid-g töltődben az osztrák katonasággal kiverették az erdőbe a bujdosók a gyenge fehérsépeket és az ártatlan gyermekeket.

Az erők mélyén bujdosó csiklak magtörték, nem néhették, hogy megy töntre a sok gyenge fehérsépe, elhatározták, hogy bemennek Madéfalvára. Le is becsátkontak a védőerdőkből 2500-an, fűtő, esessony, gyermek a batáboroztak madéfalvára. R ménykedve tanyástak le ott, mert hírt vették, hogy Hurozsa-ék ből nagy saeg saakely testvér jön, hogy ők is tiltakozzának a katonasállítás ellen.

R ménykedve hunyák le fáradt esemeiket ezen az 1764 január 6-i éjszakán.

Es akkor, 1764 január 6-án ájjelután 8 órator az osztrák csapatok ágyuani kerdték a védetlen, alvó saakely falut. Amután elhallgatott a saakelyok a sa egő falura rárohantak a császári csapatok. Es ezek a Hargitások nem kegyelmeztek még a saakelyek caccsnopóinak sem.

Es történt a madéfalvi páston.

Hit lehet ezt elfelejteni?!

Nem, a saakelyek nem feledték el és nem feledik soha.

Mária Terézia könnyen elfeledte. Mitor tessék-lásnék felelősségre vonta Sikovicsot, hogy miért csinálta ezt a ménsárlást, a saakelyes tábornok mosolyogva ant mondta, hogy ő tulajdonképpen jól csinált eszel a saakelyoknak. Mert a saakely nemseten, hogy egészséges legyen, minden saas évben egyszer eret kell vágat, hit ezt az érvágást most ő végezte el a madéfalvi mezőn. A királynő mosolygott a saakelyes feleleten s megbocsátott és feledt.

De nem feledtek a saakelyek és a megmaradtak hatálos keserőséggel és feneketlen bánattal idültak (százok és ezer) — ujhását keresni, átál a Kárpáton, nagy Moldovába...

Emléktő emléketet a smomora esztra a madéfalvi mezőn. De van egymásik emléke is Madéfalvánál, egy sa hely ballada. Ahogy saakely híserőnk mondani kezd, lejegyesem nagy gyorsan.

Ha'kan saeg a ballada saava a madéfalvi mezőn. Ime isy hangzik:

Megyek anám, megyek Bé Madéfalvára, Fényes nraságok Nagy gyűlést hirdettek Madéfalvi réte.	Saap szöke leányok Rám se nézzenek. El kell nekem mennem! E'ment Dakó Sándor, El Madéfalvára.
Sok vitéz legények Gyűléseznek oda, Eo is emegyek hát, „Édes jámbor úram Ne menj el te oda! Osztrák nraságok Hirdették a gyűlést Jaj lézen ott nékünk. Osztrák uraságok Mindig rosszak voltak, Szegény saakely népre Mindig terít hoztak Sok anyának szívért Bánathá keríték, K'nnal nevelt fát Katonának vitték, Ne menj sim oda! Édes lelkom spám El kell nekem mennem! Nem szabad én nekem Hamar megijednem. Fényes osztrák tisztek Ha eljeseztének	Fényes osztrák tisztek Nagy gyűlést hirdettek, Madéfalvi rétre Őszegyűléseztek. Akkor méne oda Dali Dakó Sándor Szúrke par'pával Piros tarolyával, Dali szóp legények K'allottak sorba Egytől-egyig mindeniknek vére hullott porba Deli Dakó Sándor Mért is jövéi ide? Apád fájdalmára Magadnak vesztél! Jobb lett volna nekod Apádra hallgatni, Othon megmaradni Most a saaké jönek Rajtad mulatolni, Huzdóból lakolni!

Ehangzik a szó és hal'gatjuk néma csendességben. Dakó Sandorra gondo'uk a a söt ártatlan saakely halottira, meg asztra, akik Madéfalva után eladultak idegen országba.

S ahogy az utóbbiakra gondolek, egyszerre felvilásk a smomem és meleg boldog érzés tölti be a szívem.

Mert ime most volt csak, 1941. év nyarán, hogy a hatalmas őriás Urlaton visszakosta miad Batoviná-ból azoknak a saakelyeknek maradékait, akik a madéfalvi vészedelem után kibujdostak Erdélyországból.

177 évvel eselőt őseik kicsorduló könyvel, halálos bánattal mentek más házába.

S most 177 év után megmaradt utódok visszajöttek mind, átál a Kárpáton, míg én boldogan, hogy magyar földön legyenek újra magyarok.

Voltam a Bacskában, ahová leteleptették őket. S láttam utjongó szível, hogy megvaanak mind a régi bujdosó családok maradékai: a Bicsakok, Kitonás, Önbolter, Győrök, Bologok, Vargak, Kosmák, Bekék, Kovacsok, Bagojok, Farkasok, Birók s mind-mind a régi bujdosó családok leszármazói.

Mért Isten pasztoro'ata őzet idegen földön, a most 177 évi bujdosás után behosta ismét a magyar földre. Adott legyen ssemt neve ertette.

Levesszük a kalapot a madéfalvi páston és ott a Hargita alatt halákat mondunk és imadkozunk a saakelyek megmaradásáért.

Viruj ki Hargita!

Viruj elpusztulatlan híres kis nép, drága testvérünk: saakelyek nepe.

Szabó Lajos dr.

Utban az ég felé.

XLII.

39. Kedvenc életprogramom: Mindig tovább, előre hazáig

Minden elrova'ó egyenlet és valalat előzőleg munkatervet dolgoz ki a programot ad előre, hogy lassak a tagok, hogy mit kell megvalósítani, miért kell valótva mindegyintüknek kündeni. Még a különböző politikai társadalmi partok kortesjelölési programjainak esszedek tartanak, melyekben leesszegik saakelyok saakelyok a teendőiket, melyeket keresztülni saakelyok. Jassznak is volt meghatározott programja, mikor az élet szinpadára lepett 30 éves korában: „És mert jöttem, hogy elvetelek legyen, megpedig őszegesebb.” Hogy t. i. it a földön is s a halat usan is to dogak legyenek. Est az életprogramot tartotta esem előt a nem telt el töle egy smomonyre sem. Nala visszateres nem lotentit. „Aki keesit az ekere tessi a vissza nes, nem alkalmas Isten vraságára.” Fülhivast is tess kéme: „Aki u ánam akar jodni, vegye sa keresséit, tagadja meg onmagat mind-nap s kövessen engem.” Aki nem követ engem, nem melo bossam. Jassznak mindig a parancs: előre! Aki engem akar követni, kagyjon el mindent: atyját, anyját, testvereit, adja a vagyonát s ossza el a saakelyoknak, dojja el buját, minden felesleges holmiját, ami őt a háadásban akadályoshatná s kövessen ő. It nala megalikus: vagy-vagy, két urnak egyszerre nem lehet szolgani. Jassnak nem ismer megálást, mindig csak tovább, tovább, csak előre, míg celhoz erdik. A mennyország erősszát esened s csak az erősszát ragadják hat magukhoz. Kündeni kell az őrdög, világ s a test ellen, ezek a legnagyobb utonálótak, kik gatoják az előrejutást. Job szerint; katonasodás az ember elote a földön. Tonal fel kell venni a kündelmet mind a ellonsegget saakelyon. Vorig kell harcolni: As ur Jassnak veses harccal győösit, kündite le a bűnt es az ordogot. Anert mondja egy a kalommal teniványának: „M g nem kündöttek végig, a bűn ellen harcolva. Aki mindhatáig állhatatos, kitartó lesz, az üdvözti”, az gyós.

Laveliere Éva életprogramjává, hogy a menyországot ragadja magához s ennek érdekében minden esskönt megakad. Esert teid osont mindent. Addig küzdött érte, míg megyerete. A landon lefoglalta magát, hol imáva; hol közeleseggi ponton, hű tenjessével, hol Jankent vallait veseklesevel, mert Szent Pá saavaira gondolt: „Sanyargatom testem s szolgasság alá vetelem, nehogy midőa másokat tanítok, önmagam elvettessem.” Folyton munkálkodott, faradt, t-stenek keves pihenő adott, hogy eszel gyöngyise egyik nagy ellenfelet. Tudta, hogy a menyországot meg kell dolgozni, ant legyen nem adják. M rt a menyországoml e földön előt kündünk; a meghaltak közt az elkarhozottak örökbe elvessetek, mert nem kündöttek, komolyan nem is akarnak; a tisztelő-lyra kerbit illeket a menyországot saakelyok; deak, mert annak id-jen nem vettek ki eléggé reszket a kündelemből. Azert, aki celt akar erel es győzni, ne torp-njon meg sa skadós yok e őt, hanem fokozdott erővel folytasza a harcot. Ne ijjedj-n meg saakelyekkel, ellonseggekkel szemben, mert „Isten velünk, ki ellonunk?” A bárákat Isten is megsegíti. Ahol a legnagyobb szükség ott legközelebb van Isten. Jezu erelt: „Ne fe-jetek, nem hagyak titeket árván, veletek vagyok a világ vegzetég.” Isten hű sa nem hagy erőtön felül meghísérteti, sőt a bicsáttással kegyelmet ad, hogy a kísértést legőshessük! Kedvenc életprogramom mint a betlemi cillleg ragyogjon előttem. Kivétel astsoha meg nem előt, rendületlenül előre tartot, mindig tovább, egészen hássig.

Kőrösi Lajos.

Emlékezünk!

1920-ban Csonka-Magyarország területe a trianoni békeparanos után 93 ezer négyzetkilométer volt.
Az 1938-ik évben visszattért Felvidékkel,
Az 1939 év tavaszán visszafoglalt Kárpátaljjával,
Az 1940 év őszén visszattért Keletmagyarországi és ésszakerdélyi területekkel,
Az 1941 évi nyarán visszafoglalt Délvidékkel, a mai Csonka-Magyarország területét 172 ezer négyzetkilométer, 14 és tél millió lakossal.
A nemzet utja felfelé vezet.

Néhány szó a Székely Himnuszról.

Nem régen kifogásokat hallottunk a Székely Himnusz ellen. Azonban azokat a kifogásokat nem lehet teljességgel elfogadni. Ugyanis senkinek sem lehet kifogása az ellen, hogy ha a saakelyeknek külön is van himnuszuk vagy fohászuk.

Mi magyarok, a velünk barátságos viszonyban levő nemzetek dalait szivesen megtanuljuk és énekeljük, tehát megbecsüljük. Ki ne tudná pl a Lengyel Himnusz, vagy a Wacht am Rein-t? A mult háboru alatt széltében, hosszában, az egész országban énekeltek kicsinyek és nagyok egyaránt. Ezzel nem borult árnyék a magyar szivekben örökkön élő és zengő Magyar Himnuszra. A Magyar Himnusz annyira a magyar nemzet lelki kincse, hogy talán akkor is tudat mind-n magyar, ha nem tanulná. A saakelymagyarok sem külöcködéssel énekelik a fohászukat vagy himnuszukat s ha énekelik ezeket, nem jelenti azt, hogy a Magyar Himnusz nem a lelkük kincse. Sőt nem igen lehet hinni, hogy a Magyar Himnusz más ajkon szebben, ábitatosabban zenghetne, mint a saakely ajkakon. De ahogy van pl. saakely szöites és annak saakelysége mindenki elismeri és megbecsüli, mert a saakely lélekéből fakadt az azt tükrözi, éppen úgy nem lehet kifogásolni azt, hogy van, vagy vannak dalok, amely vagy amelyek a saakely lelki-ségből fakadnak.

Igen ám, de mégis van egy kis baj, még pedig az, hogy a Székely Fohász vagy Himnusz közel sem jár a saakely lelki-séghez. Mert mel ik az a saakely, akinek szivéhez, lelkéhez, vérehez, életéhez illenek pl. ez a vers: „Ki tudja merre, merre visz a végzet?” Hat mi saakelyek, Attila kései gyermekei, olyan tutyi-mutyi nép vagyunk, hogy minket a „Végzet” ide-oda taszigálhat és vihet oda, ahová akar? Talán itt a végeken egyebet se tettünk, mint tehetetlen bábok möd ön usztunk az élet árjában? Talán még irigyeink, ellonségink sem hisznek rólunk ilyet és saját magunk mégis énekelünk olyat, hogy erre lehet abból következtetni. Ki ne tudná azt, hogy mi saakelymagyarok azért vagyunk itt a Végeken, mert minket saakelymagyarokat még a dübörgő Végzet sem tudott elsodorni innen, örhelvünkről és hisszük, hogy ezután sem játszhatik velünk a Végzet.

A dal mindig egy nemzet lelkét tükrözi. Gondoljunk az orosz dalokra. Az mind melázó, az mind az ugy nevezzett orosz bánatot, az orosz oblomovizmust tükrözi hirdeti. Aztán addig éreztetek az „orosz bánaton”, hogy most már igazán van okuk a bánatra. Majd hogy bele nem pusztultak a sok melázásba, bánkólásba. A b laevisták ugyanis nem igen pengették a lantot, ők ehöz nem értettek, ők csak gyilkolták a saegény bánatra ereszked-tt orosz.

A magyar szereti a dalt. Dalai világhíresek, olyan mint a lélek, melyből fakad. Az is igaz, hogy eddig saakelynek, magyarnak, egyek, tehát közösek voltak — és leznek is dalai. De ha mégis születik sajátosan egyéni dal a saakely szivéből, az nincs, nem lehet hátrányára a közös daloknak, ha szép az a dal. Azonban a Székely Fohász nem szép, még pedig azért, mert nem a saakely lélek tükrö.

Milyen is legyen tehát az a dal, amely a saakely lélekből fakad? Legyen tüzes, gyújtó, vérpezsdítő, olyan, hogy aki hallja az is kigyulladjon töle és égjen benne a szent hazaszeretet. Legyen olyan, hogy dobogni kezdjen évezredek sirjában Árpátnak, a honzerzőnek szíve. Csak busongó, melázó, csüggedt ne legyen, mert az ilyen dal ártalmas az ifjuság lelkére.

Reméljük, hogy egyszer megszületik az a saakely fohász, amely csakugyan a szívós, az elszánt, a kemén, s az áldozatos saakely lelket fogja büen tükrözni s akkor az a dal igazán és örök kincse lesz a világhíres magyar nótakincsnek.

Egyébként saakely és magyar közé semmi sem verhet őket ezen a világon, még a pokol kapui sem, nemhogy egy dal.

J. M. B.

Székelyföldi siversenyek.

A Magyar Szövetség összeállította a tél folyamán lebonyolításra kerülő siversenyek sorrendjét. A f-sorolás szerint a tél folyamán főleg Székelyudvarhelyen, Csikszereván és Gyergyószentmiklóson leznek nagyobb versenyek. Sajnálatos körülmény, hogy Marosvásárhely, Szászrégen, Kézdivásárhely és főleg Sepsiszentgyörgy nem szerepel komoly társadalmi versenyek teolóriálásában.

A Székelyföld legjelentősebb versenye mely az ugy nevezett „Székelyföldi kupáért” folyik, az idén Székelyudvarhelyre van kitűzve. A tavaly kupagyőztes csikszerevási osztály, mely végleg megnyerte a kupát, új diezes saakelyes stílusú, kb. 60 cm. magas új tiszta kupát rendelt, amely ezévbén kezdi meg vándorlását. A Gyergyószentmiklósi Sport Egyesület alpesi összetett verseny részére alapit ut kupát, amellyel a Nagy Cohárd oldalán most épült új pályán győzelmet elér csapatot jutalmazza évről-évre.

Az „Erdély visszatért” sorleg versenyt az idén Csikszereván rendezik meg és remény van rá, hogy az értékes kupa ezuttal a Székelyföldön maradj.

A részletes versenyprogram a következő:
Január 4—5-én a Gyilkostónál futó, lesikló és műlesikló verseny a gyergyószentmiklósi Sport-Egyesület rendezésében, a magyar válogatott tutókeret részvételével — E versenyen részt véhetnek az ország összes leigazolott sízői
Január 18. Székelyudvarhelyt a Hargita Testdől Egyesület rendezésében ifjusági saacavató és futóverseny.
Január 25-én Csikszereván a IX. hadtest levont versenye.

Február 1—2-án Gyergyószentmiklóson, a Sport-Egyesület rendezésében kizárásos verseny saakelyföldi egyesületek részére a Cohárd kupáért, lesikló és műlesikló számokból álló alpesi összetett versenyben.

Február 8-án Csikszereván az EKE Osztály rendezésében „Erdély visszatért” vándordijas ésszaki összetett verseny.

Február 14—15-én Székelyudvarhelyen a Hargita T. E. rendezésében „Székelyföldi Kupa” városi válogatott csapatok összetett versenye. Ugyanakkor a Hargita-serleg 3-as ugró, csapat és egyéni versenye.

Április 5—6 a madarasi Hargitán a Hargita T. E. rendezésében menedékház avató lesikló és műlesikló verseny.

A Csaba-serleg községek közti gyermek-csapatverseny időpontja előreláthatólag február első napjaiban lesz. Az EKE Csikszéki osztálya, valamint az OMIE csikszeredai kirándulási terve vette január 25-én nagyszabású sínapot rendezni az összes csikszeredai sízők telenulltatásáért, utána pedig táklyás felvonulással Csikszereda városra soroztúl.

A versenyek részleteire alkalomadtán visszatérünk.

Az új év küszöbén.

Tusnádi Éltés Gyula dr. barátomnak ajánlom.

Lobogj felém, te drága zászló,
Rögyöj reám, te, vén havas!
Szikrássál, engyaldobta csillag,
Kit szimplán hópehelynek hívnak...
A szent csudákba béavaas!...

Vigasztalj, zászlónk áldott selyme,
Mondd: „Érezd az én lökemet”.
Zugjál, havas: „Most mind örüljünk,
Borom, fanyóm, zengjetelek!
Hsa' mind szabaddá lettetek!”...
A hópehely is simogat:
„Lám, Isten mégis szeretett!”...

És én... bocsnát!... Im tusakszom:
Az új év boldog s mégsem az.
Homályt visel a hó fehére...
Hová várjalak hát, szép tavasz,
Magyar tavasz, legelső?

Látom, a konc'rt, hogy marakszik
Ki — azt hittük, hogy lúni fog...
Magyar hitet, bár megtagadta,
E bösööt, I m, mind-nik,
Ki — szetreáskát ordított!...

Mi — éhesek... Mi — rongyosak...
A gyermekem... Nyolc gyermekem!...
Mind égre nézünk s emlélkünk: —
Magyar mennyeiben Istenünk!
Mi lesz velünk?...

A zászló sem marad nekem?
Azt is ráugatja tölem el
A visszavetett renegát.
A magyar I és drága Nyolcam
A rongy közt hurva meg magát!...

Uj év!... Uj év... Uj év!...
Uj év vagy, vagy új hazug?...
Művesy. Én tartom lobozómat;
Lagy új-orosja falatombak, —
Enyém a Becsület... s az Uj!...

Nyolc kéz, mörkold a traktor!
Piro-fehér föld a jövőndő!
Mind hajlatok meg éhesen,
De becsülettel — éhesen; —
Csak jöjjen el az áldozattal
A szép, turáni „vig esztendő!”...

Földes Zoltán.

A nagy küzdelem.

A nagyháború az elmúlt héten az összes harc tereken hatalmas lendületet vett. Különösen fellángoltak a harcok Keleten. Az orosz-szovjet embert és hadi anyagot nem kímélve támadta a német vonalak. A karácsonyt és annak hangulatát akarta savarni a vörös hadvezetés, amikor rohamra indította szerencsétlen csapatát az egész vonalon. Ezek a támadások mindent elpusztítottak a német záróüzletekben. Egyes részekben a német helyi eredményeket pedig véres ellentámadásokkal utasították vissza a németek.

Amíg az európai kemény téiben lerögzített és megfagyott állások elleni esetlen vörös rohamokat egyelőre megállították, addig a keleti arcvonalon, addig az egész világ csodálata közben ragadta magához a kezét a japánok. Tavol-Keleten a japán hadvezetés. A fűrge napról-napra hatalmas csapatokat mérnek Amerikára és az angol világbirodalomra a csendes óceán vizéken. Nem számítanak a sok ezer merőleges bombázó. A japánok emberfeletti teljesítményekkel mindenütt ott vannak. Biztonsággal és hittel tölti el az embert a küzdelem és a férfias lendülete, amint a japán katonai erények maqut alá gyürök a világpolitikai nagyságokat. Feltartóztatni nem lehet azt a tanakos győzelmi akarást, ahogy a japán katonai ellenfeleire rohant.

A japán katonai erényei csodákat művelnek. Egy világ némi, hogy mire képes az igénytelennek tűnő testben lobogó öntudatos skaras. Akadályt, elhatellent nem ismerve látják, hogy mit művelnek azok az apró japánok, amikor bevehetetlennek hirdették eredményeket rokkannak le.

A múlt hét hadieseményei rendkívül teljesítményei a japán katonának. Kiszábas, a Fülöp szigeteken, a Malájai földön, S ingapur felé és más irányban ott a Csendes-Ocean kúcsal között fényeket vert angol-eszák érdekek utvesztésében meri ütöcselt, egyiket a másik után, ez a nagyserű nép.

Amikor csüggedés vesz erőt rajtunk, amikor Istent-káromló elégedetlenséggel sokszor nyílik eleurópaosodott tunyaságunk, akkor néssünk mindig ezekre a rokonainkra. Mörtsünk erőt és hitet abból,

amit ennél a népnél látunk. Ne eresskedjünk el. Vegyünk példát a japánok nemzeti öntudatából, amely ma életküzdelmét vívja. Egy pillanatig nem képes, hogy ekkor öntudattal, ilyen erényekkel csak győzni lehet.

Tu felel is tudják ezt. Ezért a múlt héten nagy idegesség volt észlelhető. Churchill angol miniszterelnök Amerikában tárgyal, míg Eden külügyminisztere Moszkvába utasított. Az angolok terve ismeretes. Szovjet-oroszországnak felkínálták egész Európát a győzelem esetén. Ezzel igyekeznek most újabb erőfeszítésekre kergetni az oroszokat. De a marxizmus után nem nagyon kapnak a vörös ursk, akik úgy velük, hogy ezidőig éppen elég vért hullattak az angol világbirodalom megmentéséért. Nem lehet tudni, hogy Eden mit végzett Moszkvában. Az azonban világosan látszik, hogy Moszkva nem hajlandó J pánnal háborúba bevezetni, a leghatározottabb kívánságra sem és egyre késik a J pánnak szóló hadüzenet.

Kemény harcok folytak Afrikában az elmúlt héten is. Itt az angolok mindent elkövetnek, hogy valami eredményt elérjenek. Roppant türelőkkel támadják a tengely csapatokat, amelyek kénytelenek voltak egy pár helyet feladni. Lényeges eredményeket azonban képtelenek felmutatni.

A háború általános képe ebben a pillanatban is a tengelyhatalmak óriási felonyát és győzelmes helyzetét mutatja. Az új esztendő kétségtelenül a kitaljesedés állapotába fogja jutítani a küzdelemet. Nehéz és véres esztendőre kell felkészülni minden bizonnal. Ezzel számolhatunk. De most ez nem számít. Arra kell felkészülni lelkileg minden polgárnak, hogy ezt a háborút meg kell nyerni. Ezért minden elképzelhető áldozatot meghozunk. Vagyonunkkal, vérünkkel ott állunk, ahová a magyar sora rendel és ott köteleességünköt teljesítjük, abban a szent meggyőződésben, hogy nemzetünk számára ez az áldozat biztosítja a jövőt.

Betegek

gyakran székrekedésben is szoktak szenvedni. Ilyenkor gondoskodni kell Darmor hashajtóval a jó emésztésről. Betegségben szükséges a **DARMOL**

A munka jutalma és elismerése.

A Csiki Lapok ünnepe.

Irta: Tusnádi Éltés Gyula dr.

Budapest, január hó.

Megszoktuk már a hivatalos lapban napenként megjelenő közleményeket és kiüntetéseket, melyeket legfőbb helyről a kormányzat főként községeket és gazdasági élet terén szerzett kimagasló érdemekért adományoz. Ezek a kinevezések nagyobb érdeklődést nem mindig váltanak ki, mert szokásosak és főként a magasabb állásban működő személyeket érintik.

A kormányzat helyes szociális érzékére vall, hogy most a szélesebb népréteg felé is tekint, ahol a polgári közkatónák és altisztek a maguk órhelyén küzdömmes és éssámt munkát végeznek a magyar nemzet eseme diadalrajutásáért.

Egyes polgároknak nemzetmentő és nemzetfenntartó munkájukat eddig nem jutott legfőbb elismerés; nem adományozták nekik magas kiüntetéseket; nem volt nekik biztosítva a fokozatos előlépés és a minden elején kijáró emlékdő fizetés. A megfeszített évtizedes munka és sok-sok nékülözés után nem hajhatták fejüket nyugvóra, mert saját személyükre és családjuk részére nem volt biztosítva a nyugdíj, sőt a mindennapi sovány kenyérről is kemény küzdelemet kellett folytatniok és verejtékes munkát kellett áldozniok.

Ha ezt az áldozatos munkát nyugodt békés időkbén végezték volna, még akkor is minden elismerést és támogatást megérdemelnének. De ha ezt a munkát életük és mindennapi sovány kenyérük kockázatásával, magyar nemzeti érzésük elnyomásával, szabadságuk és akaratnyilvánításuk, mozgási lehetőségeik teljes korlátozásával kell elvégezniök, éppen olyan elismerést érdemelnék, mint az első arcvonalon rohamozó katonák, mert az első világháború és az azt követő válságos idők megtanították a székelyt arra, hogy a polgári köteleesség nem kisebb a katonai köteleességnél. A háborút és a nemzet önálló államizágát és szabadságát éppen úgy el lehet veszteni a belső polgári arcvonalon, mint a harctéren.

As első világháborúban katonáink mindenütt milyen az ellenség földjén állottak és mápis elvesztették a győzelmesen végigküzdött háború! Minden időre szomorú példája a belső arcvonal megingása következményeinek.

Ez okokból bátran állíthatjuk, hogy Csikmegyében a felszabadulás óta nem váltott ki olyan ocsatlan érdeklődést és rokonszenvet kiüntetés, mint az ipar-, illetve a kereskedelem- és közlekedési mintzterek elismerése a csiki ipar és kereskedelem körében. A miniszterek ugyanis ugyanazon munkadánál több évtizedes hűség munkájuk elismeréséül Gyönös Gyulát, a Vákár-nyomda igazgatóját, Kovacs Lajos betűszedőt és Forró Imre nyomdai gépmezt, a Vákár-nyomdánál, továbbá Lajos András méssárossegédet Cseh István hentes és méssáros mesternél, Bálint Ignác méssárossegédet Csáka Bálánál és Szür József könyvkötősegédet a gyergyószentmiklósi Sándor-nyomdánál állami elismerő oklevelekkel és fejenként 100—100 Pengő jutalommal tüntették ki.

A kiüntetettek bizonyosan nem várták ezt a legfőbb elismerést. Évtizedeken át dolgoztak hűséggel

és becsületesen azért, mert szeretnék használni és fajtákat. Tudták és érezték, hogy a hazát fenntartani, szolgálni és ha kell, megmenteni, csak ocsadó, helytálló munkával lehet, melyért elismerés legfeljebb a munkadő rézéről jár.

A Csiki Lapokat különösen kedvesen érintik ezek a kiüntetések, mert a kiüntetettek közül hárman a negyedik évtizede szolgálják a Csiki Lapokat és a nyomdát.

Gyönös Gyulával, a Vákár-nyomda művezetőjével 1907. óta együtt dolgozom. Soha sem csináltam titkot abból, hogy kiváló szakértelmével, vezetői képességével, páratlan munkabíráásával és szorgalmával bármely nagy fővárosi nyomdánál és lapkiadónál az első helyet foglalhatná el. A Csiki Lapok 54 éves multra tekintenek vissza a ebből közel 40 év a Gyönös Gyula nevével összeferrott. Ha a munka érdem és elismerést érdemel, ez esetben méltóbbat alig érhetett volna Csikmegyében.

„Gyönös ur”-at igazán csak az első világháborúban, az 1914—1918 években, mint a Csiki Lapok felelős szerkesztője ismerem meg. Mindennap rendkívül kiadást adtuk ki, hogy a csiki székelység közhangulatát erősítsük és hitét a végső győzelemben fenntartsuk. Naponként 60—70 táviratot kaptam a miniszterelnökségtől. „Gyönös ur” gyilkos munkát kívánt! Mindennap ájféltáncig vártam és dolgoztam fel a táviratokat és reggel 4—5 órakor feoldolgozás utáni Nógrády Gyula mar hozta az éjjel érkezett újabb táviratokat. A 15 éves kifutó gyermek addig el nem ment, amíg a kért táviratot át nem adtam neki. A lap Csikszeredában mindennap reggel 6 órakor már az uccán volt. Egyedül az újságírás az a foglalkozás, ahol kézni soha sem szabad! És ez így ment években át, napi pár órai alvással! A szerkesztőség használatából, a nyomdászok pedig igen-igen sovány kenyérről dolgoztak.

Ez a sovány kenyér jutott osztályrészül a nyomdász személyzetnek a román uralom idején is, súlyosítva egy olyan erőszakos elnyomással, mely a betűt és szellemét guz-bakotította és megölte!

Ugyancsak hízegő a Csiki Lapokra, hogy Kovács Lajos és Forró Imre nyomdászok, ez a két derék, keves igényű, de annál megbízhatóbb, szorgalmas ember, szótlan a Vákár-nyomda alkalmazottai. Ott dolgoztak már akkor, mikor a román uralom idején a sigurancadetektívek engem, mint szerkesztőt, sétáltattak fel a sigurancára és a felségértés vádját igyekeztek rám bizonyítani. Ekkor történt, hogy egyik vezető cikkemben remutattam Erdély történelmi multjára és leszögeztem, hogy Erdély Magyarország szerves része, melyet az anyországtól elszakítani hiábavaló kísérlet. E szavak után én állott: (Ezzakítani nem is lehet! A szedő gyerek.)

A bátor szedőgyerek a 15 éves Nógrády Gyula kifutófiú volt, akit a román katonai parancsnokság maga elé idszett, felelősségre vont és 24 óra alatt Nagyváradon a magyar határra áttett.

Nógrády rendkívül nehéz küzdelem folytatott a megélhetésért. A menekültek sorsa — különösen az első években — nem volt iry érsre méltó Magyarországon. A kis fiúnak alig-alig jutott ki egy drab kenyér. Évek múlva, mikor meghallotta, hogy enis Magyarországon vagyok, szeretettel és ragaszkodással keresett fel a belügyminiszteriumban és szóta is hűségesen ragaszkodik csiki emlékeimhez, melyek kitörülhetetlen nyomott hagytak lelkében. Megedvették, acélos magyarrá nevelték, bár a kegyere ma is igen sovány. Most is ott fekszik előtem az íróasztalom karácsonyi üdvözlése, mellyel felkeresni soha el nem mulasztja. Bár a kiüntetettek közül kényszerű távozása miatt kimaradt, meg kellett említenem nevét, mert a szerkesztőség és a nyomdászszemélyzet a maga elismerését ezután is nyilvánvárosságra hozza Nógrády Gyulának. Ilyen sok millió magyar gyermek kell a hazának!

A kiüntetettek valamennyien a jól végzett hazafias munka harcosai! A Csiki Lapok szerkesztői és nagy számú, előző munkatársai munkájukért semmi, a nyomdászszemélyzet pedig igen kevés ellenszolgálatást kaptak. Mégis szerencséseknek nevezhetjük őket, mert a jól végzett munka után nyugodt a lelkiismeretük. Ezek és tudják, hogy megtették köteleességüket hazájuk, nemzetük és családjuk iránt. Ennél eszebb lelki jutalom nincsen. Mert mi is a szerencse? Szerencse, ha valakinek a munkához kedve és tehetsége van. Szerencse ha kevés igénye van; ha hazáját és fajtát igazán tudja szeretni; ha érte dolgozni, áldozni és felelősséget vállalni tud. E munkáért a sovány kenyér is fényremény, mert a becsületos munkával szerzett pénzre minden ember büszke lehet.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Házasság. Kásonjakabfalvi László Ilona és Sztankó Zoltán m. kir. erdőtanácsos házasságot kötöttek Budapesten.

— Kinevezés. Petres Ignác ditrói tanítót kinevezték a csikvármegyei Népnevelési Bizottság titkársághoz és feleségét Sándor Julianna tanítónőt a csikszeredai áll. elemi iskola-hoz helyettesíték át.

— Ejegyzések. Gaál Csilla, Dr. Gaál Endre, Csikvármegye Magánjával igazgatójának leányát eljegyezte Kerényi Tibor, m. kir. honvédhadnagy Budapestről.

— Kojnok Rózsa és Havadtól Imre, m. kir. nővényegészségügyi körzetvezető jegyzések, Csikszereda.

— Tozonyi Sáriát december 24-én eljegyezte Ifj. Keresztes Sándor OTI tisztviselő Csikszeredában.

— Doktorra avatás. Gál Antal csikszeredai ügyvédet 1941 évi december hó 20-án, a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetemen jogi doktorrá avatták.

